

חגיגה יט: (ש2 מהסוף) עד כ: (סוף הפרק)

ביאורים

איסור טומאה - מפשט הכתובים משמע שאסור להיטמא ('בנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם'). חז"ל הבינו שהאיסור תקף רק לתחום הקודש. הרמב"ם קבע במפורש 'כל הכתוב בתורה ופסוקי קבלה מהלכות הטומאה והטהרות אינו אלא לצניין מקדש וקדש ותרומות ומצוות'.

הבעיה של טומאה משמעותית רק לענייני קדושה אבל סתם כך אין שום בעיה שאדם ייטמא. לאור זאת פסק הרמב"ם שדין בנבלתם לא תגעו תקף רק לרגל. ברגל (שהוא נחשב קודש) יש מצוה להטהר ולכן אין לגעת בטומאה. (להרחבה - הכוזרי מאמר שלישי פסקה מח, שיעורי הרב ליכטינשטיין על טהרות 9-14)

לפי זה אלו שנהגו לאכול את פירות החולין שלהם בטהרה עשו זאת כנראה כדי לדאוג שיהיו רגילים לשמור על טהרה וכך לא יטמאו את התרומה או הקודש. זוהי כנראה הסיבה לכך שהיו כאלו ששמרו חולין על טהרת הקודש. (אפשרות אחרת היא להסביר שהם רצו להרחיב את הקדושה של התרומה והקודשים גם לחולין ולכן היו מחוייבים לא להיטמא)

חולין שנעשו על טהרת הקודש - מה דעת המשנה בעניינם?

ניסיון הוכחה שנכשל:

המשנה לא ציינה דרגה מיוחדת לאוכלי חולין על טהרת הקודש, משמע שמעמדם כקודש.

דחיה:

גם אם הם אינם נחשבים כקודש לא צריך לפרט להם דרגה מיוחדת. אם מעמדם כתרומה (כדעת ראב"צ) - הם נכללים בתרומה. אם מעמדם כחולין (כדעת חכמים) - הם נכללים בחולין.

הוכחה:

יב"ג אכל חולין על טהרת הקודש - המשנה קבעה שבגדיו טמאים למי חטאת - אבל הם טהורים לקודש. משמע שמעמדם כקודש.

הכל הולך לפי כוונת השמירה: אם בליבו לשומרו - טהור. אם אין בליבו לשומרו - טמא.

במקרים אלו היה היסח דעת והבגד טמא:

ר' יונתן בן אלעזר: נפל לו בגד וביקש מחברו שיביאו לו. (חזקה שאין אדם משמר מטומאה מה שביד חברו והסיח דעתו מבגדו).

ר' יונתן בן עמרם: לבש בטעות בגד שבת במקום בגד יום חול. (הסיח דעתו משמירה מעולה יותר שרגיל לשמור בה בגדי שבת)

ר"ע (לפי עדות ראב"צ): נשים שבגדיהם התחלפו. כל אחת חושבת שחברתה היא עם הארץ ולכן הסיחה דעתה מלשמור על בגדיה של חברתה בטהרה.